

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Obsegi: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova
ulica št. 5, prlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . K 300—
polletno 150—
3 mesečno 75—
1 25—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno K 480—
polletno „240—
3 mesečno „120—
1 „40—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K

Poština plačana v gotovini.

M. Guignebert:

Versko vprašanje v Franciji.

Versko vprašanje je v današnji Franciji silno zamotano in zavzema važno mesto. Tujci razumevajo to vprašanje zelo slabo, ker ga gledajo preveč s svojega lastnega stališča in ne s francoskega. Po njih mnenju je Francija zelo verna in intolerantna, za nje je versko vprašanje v Franciji vprašanje čustva, med tem ko je v resnici edinole politično vprašanje, ki je, kakor v zadnjem času vsa politična vprašanja v Franciji, izgubilo na terenu. V Združenih Državah se versko vprašanje nikdar ne obravnava v parlamentu ali pri vladnih debatah, ravno nasprotno je pa bilo to prej v Franciji in zato mislijo Amerikanci, da so Francozi verni in fanatični katoliki, mnenje, ki je čisto napačno. Bolje kakor tujci protestantske vere razumevajo francosko versko vprašanje tujci katoliške vere. Ti čutijo, da se bo versko vprašanje pri njih stavilo enkrat z razvojem kulture na isti način, kakor se je v Franciji!

Versko vprašanje v Franciji je edinole katoliško vprašanje. Protestantstvo in židovstvo vprašanje ni versko vprašanje, kajti niti protestantje niti židje ne nastopajo v politiki aktivno kot stranke in to jih razlikuje od katoliške stranke. Protestantstva ali židovskega klerikalizma torej ni in vzrok tiči pred vsem v tem, da so verniki teh dveh izpovedanj razpršeni po celi deželi in jih ni dosti. Katoliško vprašanje v Franciji je izključno politično vprašanje, vladno vprašanje, in najboljša opora katoliške stranke so stare stranke (monarhisti). Zvezani so tako tesno, da jih ni mogoče ločiti. Redki so tisti katoliki, ki smatrajo za namen klerikalne stranke versko obnovenje Francije, večina, tako-zvani »catholiques de facade«, misli drugače, hoče le politično moč. To je treba razlikovati.

Če začnemo proučevati katoliško vprašanje, se moramo čuditi, kako važen prostor zavzema v njem politika, tako da se zdi popolnoma kot politično vprašanje, kjer se mešajo s strankinimi interesi vprašanja vere, občutkov in vesti.

* G. M. Guignebert, profesor verske zgodovine v Parizu, je nam dal to svojo razpravo na razpolago ter avtoriziral G. St. Gabra, da jo prevede. Članek je zelo poučen in se da iz njega črpati marsikaj, kar velja tudi za naše razmere. Zato ga priobčujemo. Uredništvo.

Razen tega imajo svojo socialno, intelektualno in izrecno religiozno stran, a vse v tesni zvezi s politikom.

Hočem se najprej baviti s politično stranjo. Katolicizem, to je cerkev, klerikalna hierarhija, na katere čelu je papež kot vsega mogoč gospodar. Verniki so praktično gole ničle, vodi jih cerkev, slediti imajo pastirju. Vlada jih duhovništvo pod poveljstvom papeža. Francoski so vedno prakticirali popolno pokorščino proti kateremukolišbodi povelju papeža. In s ponosom pravi francoska duhovščina: »Mi nismo kakor Nemci, mi smo najpogostejši sinovi papeža«, kajti kakor znano so nemški katoliki in duhovniki razne dekrete papeževe ostro kritizirali in se jim zoperstavljali. Kaj takega v Franciji splošno ni bilo.

Cerkev je vedno igrala zelo važno vlogo kot politična organizacija in je kot taka imela do leta 1914. političen program, ki je bil nasproten republiki in demokraciji. To pa iz dveh vzrokov: prvič je cerkev sila preteklosti in ostane zvezana s preteklostjo, drugič pa se je pogreznila v ultramontanizem. Zgodovina cerkve do leta 1870. nam razloži, zakaj je od takrat naprej bila v nasprotju z republiko.

Cerkev je sila preteklosti, zrasla je zajedno s močjo kraljev. Kralj in cerkev sta postala mogočna, ker sta bila zaveznika in pomagala drug drugemu. Cerkev je pomagala kralju v fevdalnih bojih, v bojih za nadvlado v državi in mu je pripomogla do absolutne samovlade. Zato so ji bili kralji le hvaležni, ker so jo rabili. Slednjič jo zlorabljali, postala je njih sužnja, a bila je tudi kot taka še vedno vladarica duha, misli in vesti. Tiranstvo kraljev je ni oslabilo, ohranila si je duševno in moralno nadvlado v državi.

Prišla je revolucija (1792) in z njo svoboda, izjava človeških pravic: vsi smo enaki po rojstvu, ni razlike med ljudmi, kar je bilo ravno nasprotno doktrini cerkve (ne ver! to je treba vedno ločiti). 2.) vera je zasebna stvar, stvar vesti. S tem je bila končana politična uloga cerkve v državi. Cerkev je postala privatna družba, ki nima nobene zveze z državo, kajti slednja priznava vsa veroizpovedanja in se ne briga za nobeno. To je bila popolna ločitev cerkve od države. Kot sila preteklo-

sti je pa cerkev žalovala za preteklostjo in se zvezala s strankami, ki so hotele restavracijo. Razven tega se je vedno bolj pogrezala v ultramontanizem, to se pravi v popolno pokorščino papežu, ki istotako žaluje za svojo preteklostjo in politično žalovanja za preteklostjo je pač najbolj žalostna politika. Može revolucije so bili prav dobri, verni katoliki, z izjemo male peščice, mnogo boljše katoliki kakor marsikateri dandanašnji.

Prišel je Napoleon in sklenil s papežem konkordat. A konkordat je bil velika zmota. Napoleonova, bil je pogodba med dvema človekoma, ki sta skušala drug drugega potlačiti. Napoleon je bil eden najbolj nevernih in skeptičnih ljudi (značilno zanj je, da duhovščine nikdar ni drugače imenoval kakor »la prêtraille«). Rekel je, da je cerkev kjuka v pljuni in to kjuko je treba vedno imeti v roki.

Padeč Napoleona in restavracija leta 1815. sta prinesla zvezo oltarja in prestola, upanje in program popolne zopetne upostavitve preteklosti. In tega leta se prične boj cerkve zoper vse principe demokracije. Leta 1830. pa je nastala med francoskimi katoliki nova struja, ki sta jo zastopala Lamennais in časopis »l'Avenir«. Ta struja je hoteli, da cerkev pusti svoje tradicije in naj se zveže z republikansko vlado, saj so osnovne ideje republike iste kakor one, ki jih je učil Kristus: vsi smo po rojstvu enaki, ni razlike med nami. Papež Gregor XVI. pa je obsodil to gibanje in encikliko »Mirari vos« (1832) in ga na ta način uničil. 1848. so francoski katoliki napravili še en poskus, da bi prilagodili cerkveni ustroj modernemu mišljenju, propagator te ideje je bil Ozanam in časopis »l'Ere Nouvelle«, a tudi to gibanje je papež zatrl. Papež Pij IX. je znan po svoji politiki »non possumus« (ne morem). Leta 1864. je izdal encikliko Syllabus, ki je obsodba vseh idej in tendenc moderne vlade.

Od leta 1870. naprej je cerkev podvzela politično akcijo, ki se imenuje klerikalizem. Klerikalizem je politično mišljenje, ki temelji na cerkvi, in se je poslužuje kot sredstva, uničiti demokratske principe: svobodo mišljenja, govora in pisanja. Klerikalec, ki hoče vladati nad maso, si pravi, da je vera izvrstno sredstvo, da pomaga ljudem prenašati njih revščino in bogastvo drugih. Cerkev nalašče meša klerikalizem in vero, ki nimata med se-

boj prav nič skupnega, saj klerikalni program ni verski program, ampak političen. Tako je klerikalizem kot račun, kot izrabljanje vere v politične namene prav malo simpatična prikazen, in klerikalci, kakor na primer Leon Daudet ali Maurras, sedanja urednika klerikalnega lista »L'Action Française«, sta, kakor večina drugih, popolna skeptika, ki bi bila srečna, če bi imela, kakor se je izrazil Napoleon, kljuko v rokah. Klerikalcev ne smemo zamenjati s pravimi, vernimi, prepričanimi katoliki, ti so popolnoma drugačni, ti stavijo kot prvo zahtevo prostost za vse ljudi, pravico, da ima lahko vsak svoje prepričanje, svoje mišljenje.

Cerkev je delala v Franciji protidržavno politiko, vključno temu, da so bili duhovniki in škofje do leta 1905. državni, to se pravi, od države plačani uradniki, in čuditi se moramo nenavadni toleranci republikanske vlade, da je tako dolgo dopuščala to stanje. Zakaj je cerkev v boju z republiko podlegla in morala nositi vse posledice svojega poloma? Zakaj ni prej spoznala, da bo prišlo tako daleč? Vzrok tiči v tem, da so bili cerkveni moške malo preudarni in neizobraženi. Posvetnega življenja niso poznali, živeli so med štirimi zidovi, se gibali vedno v enih in istih krogih, ki so imeli čisto napačne nazore o življenju zunaj. Ta njih omejenost se kaže v njih knjigah, ki so pisane v posebnem, dolgočasnem, žalostnem stilu. O papeških aktih na primer se je reklo, da so pisani v stilu vrbe žaluke (style de saule pleureur). In tako ni čudno, da ga je cerkev vedno polomila, kadar je kaj začela v politiki, cela vrsta avantur je sledila in vse so se žalostno končale. Tako je imela na primer cerkev naravnost

imenitno pozicijo v sredi 17. stoletja, tudi leta 1815. je imela vse karte v rokah, a vse zaman, ni znala izkoristiti situacije in sledil je polom.

Republika ni hotela ločitve cerkve od države, in republikanski vodje od Tiera do Combasa so bili vsi sovražniki te ločitve, pač so govorili, da bo enkrat v bodočnosti prišlo do ločitve, a za sedanjost so jo smatrali za nemogočo (»Ne risquons pas cela maintenant!«). Ločitev je bila posledica političnih napak cerkve in pretravanj ultramontanizma, ponižanja francoskega episkopata pred rimsko kurijo kot tujo vlado. Država je izvršila ločitev nerada, »invitus invitam dimisit«, kakor pravi Sueton o ločitvi med Titom in Berenico. Ni bilo namreč več mogoče prenašati napak cerkvene politike, katere vodilne misli so bile sledeče: sovražstvo principov leta 1789. in predvsem svobode v vseh njenih oblikah, izrecna simpatija za vse reakcionarne struje: rojalizem, antemitizem in militarizem in zaničevanje republikanskih zakonov.

Boj zoper demokratske in republikanske ideje so vodile predvsem kongregacije, deloma z verskimi sredstvi (propoved, spoved), deloma pa s čisto modernimi sredstvi, kakor z volilnim bojem. Klerikalno bojno časopisje (La Croix, La Libre Parole) je bilo sramota francoskega časopisja pred vojno. Laži, obrekovanja in hujškanje je bilo na dnevnem redu. Teh listov pa ne smemo zamenjati z resnim katoliškim vernim časopisjem. Vedenje klerikalnega bojnega časopisja je bilo čisto obnašanje nasilne politične stranke, prepleskane z božjo idejo, kar je napravilo stranko še posebno ostudno in ogabilo tudi pri poštenih katolikih.

Slovenija po sprejetju ustave.

Minister dr. Kukovec je podal uredniku celjske »Nove Dobce« nastopno izjavo:

Vrednost sprejetja ustave v skupščini je velika. Tudi če bi do tega uspeha ne bili prišli, obstajal bi naš narod naprej, in kar je ustvarjalo z njegovo voljo, ostalo bi bilo dalje, tem lažje, ker imamo močno in dobro disciplinirano vojsko. Vendar je velikega pomena, da so temeljni zakoni že tu, ker gre nujni razvoj zdej mirnejše svoje pot naprej. Vlada bo imela prihodnje mesece polne roke dela, kajti ustava je okvir, na teh temeljih treba zdej še le izdelati podrobnosti. Zato ta vlada seveda ne

bo odstopila, ampak stoji baš zdej zelo trdno. Seveda, posamezne osebe odstopajo in se zamenjajo. V ostalem je prva naloga radikalcev, demokratov, muslimanov in samostojnih kmetov, spoznamo se za skupen program, po katerem se nujni daljnji posli izvrše. Vsaj radikalci in demokrati morajo misliti na skupno delo. Da bi se dalo brez ene izmed teh dveh strank delati, je prazno.

Sprememba pokrajinskih vlad je nujna in se bode te dni izvršila. Mesto bana in predsednikov pridejo namestniki. Seveda osebe, ki bodo program vladne večine izvajale. Razdelitev pokrajin v oblasti se mora pripraviti.

Alfonz Daudet:

29

Tartarin na planinah

Roman.

Prevel dr. Ivo Šorli.

Od hotela do poštnega poslopja je samo deset minut. Poslopje stoji sredi široke živahne ulice, ki je samo nadaljevanje drevoreda. Kavarna se tu vrsti za kavarno, pivnica za pivnico, vmes trgovine za tujce, prave skladvonice planinskih palic, gamašen, usnatih pasov, daljnogledov, naočnikov z barvanimi stekli, čutar in nahrbtnikov — vsega in vse, kakor prav nalašče, da osramoča našega planinca-odpadnika...

Mimo korakajo v dolgih karavanah turisti, konji, vodniki, mežgi, modri in zeleni pajčolani. Pri tem pozvnanjo steklenice na hrbtnih mimo korakajočih živali, okovane palice tolčejo ob kameniti tlak. No, vse te vedno nove procesije ga ne razburjajo. Niti po snegu dišeče sape, ki sunkoma prihajajo s planin, ne občuti — dovolj ima opraviti, če hoče zbežati vohune, ki si jih domišlja neprestano za seboj.

Prvi vojak najsprednejših čet, ostrostrelec, ki se plazi ob zidovih sovražnega mesta, se gotovo ne pomika z večjo opreznostjo dalje, nego Taraskonec na kratki poti iz hotela do pošte. Če začuje le najtišji stopnjo za seboj, že se opreže ustavi pred kako foto-

grafsko izložbo ali pa prelistuje kako angleško ali nemško knjigo. Da prisili tajnega policista, naj gre on naprej. Ali pa se naenkrat obrne in s strašno srepim pogledom premeri zdaj debelo dekle iz kake gostilne, ki gre nakupovat, zdaj nedolžnega češpljevca oziroma rizevca, ki nato prestrašen skoči s trotoarja in misli, da ima norca pred seboj.

Ko dospo do pošte, ki ima bogve zakaj predale kar s ceste, stopi Tartarin še parkrat gor in dol in temeljito premeri vse obraze; nato pa plane tja, porine glavo do ramen v odprtino ter zašepeta par besed, toda tako nerazločno, da jih mora ves obupan vselej še ponoviti. Ko pa ima naposled skrivnostni zavoj že pri sebi, se vrne po velikem ovinku okrog kuhinj v hotel.

Manilov in Bolibin sta čakala novic skoraj vedno pri svojih prijateljih. Iz varčnosti in tudi previdnosti namreč nista stanovala v hotelu. Bolibin je našel posla v neki tiskarni, Manilov pa, zelo spreten v umetnem mizarstvu, je delal za podjetnika. Nju dveh Taraskonec ni posebno maral; eden mu je bil neprijeten, ker je tako pačil obraz in se vedno posmehoval, drugi ga je preganjal s svojimi divjimi pogledi. In potem jima je bila videti še Sonja tako prav posebno naklonjena....

»Ta človek je junak!« je rekla, če je govorila o Bolibinu in je pripovedovala, da je tiskal tri leta čisto sam v sredi samega Petrograda revolucionaren list. Tri leta, ne da je

le enkrat šel iz hiše, ne da se je prikazal le enkrat pri oknu. Še spal je v omari, kamor ga je vsak večer z njegovim skrivnim tiskarskim strojem vred zapirala njegova gospodinja.

In življenje Manilovo, ko je prežal šest mesecev na ugodno priložnost v kleti zimske palače! Po noči je spal kar na svoji vreči z dinamitom; radi tega ga je začela glava neznošno boleti a tudi živci so mu odpovedali. To stanje se je še poslabšalo radi večnega nemira in nenadnih navalov policije, ki je menda dobila nejasno opozoritev, da se nekaj pripravljajo. Nekoč je nepričakovano zajela vse delavce v palači. Enkrat, ko je prišel Manilov po dolgem času spet iz hiše, je srečal na Admiralskem trgu člana revolucionarnega odbora, ki ga je spotoma čisto tiho vprašal:

— Ali je?

— Ni še, je odgovoril oni, ne da bi premaknil ustnice. Naposled pa je nekega februarskega večera na isto vprašanje odgovoril z največjim mirom:

— Je!

In skoraj neposredno na to je potrdil njegovo izjavo strašen grom. Vse luči v palači so istočasno ugasnile, in trg se je pogreznil v popolno temino, iz katere se je slišalo samo še kričanje ranjencev, glasovi trobent ter tekanje vojakov in gasilcev, ki so prihajali z nosilnicami.

— Ali ni strašno? je končala Sonja svoje pripovedovanje. Žrtvovati toliko človeških

življenj, toliko napa, toliko poguma in bistroumnosti, pa vse zaman!... Ne, ne, ti umori na debelo gotovo niso prava pot!... Oni, ki mu je namenjeno, le uide.... Pravi in najmanj nečloveški način bi bil, da greš trdno odločen in dobro oborožen nad carja samega, kakor ste vi šli nad leva. Postavil se k oknu ali vratom voza... in ko se pelje mimo....

—Ma da... ni kaj reči... je odgovoril Tartarin nekoliko v zadregi in kakor da ni razumel, na kaj ona meri; takoj nato pa je začel s kom izmed mnogih navzočih kak filozofski ali humanitarni pogovor. Zakaj Bolibin in Manilov nista bila edina, ki sta zahajala k Vasiljevem.

Vsak dan so se tam pojavljali novi moški in ženski mladi obrazi; moške bi bil človek imel za uboge študente, te plavalose in rožnate ženske s trmastimi čeli in pogledi divjih otrok, kakor jih je imela tudi Sonja, pa že prenapete domače učiteljice.

Vsi pa so bili sami izgnanci in ljudje izven postav, nekateri celo že na smrt obsojeni, a radi tega prav nič manj mladostno živahni.

Smejali so se in glasno vsi vprek govorili. In ker so skoro vsi znali francoski, se je Tartarin med njimi kmalu izvrstno počutil.

In brali so svoja pisma, kovali svoje načrte in si izmišljali napačne parole, da zmehajo policijo, kuhali skratka v vseh svojih zatrotiških loncih kar pred njim, njegova domišljija pa je to romantiko brezkončno uživala.

Glede Slovenije smo vezani le na najvišje število 800.000 duš, katero more obsegi oblasti. Ker nas je Slovencev več nego toliko, seveda ne more ostati vse, kakor je danes. Popolnoma stvar sporazuma med nami medsebojno in s skupščino in vlado je pa daljnje postopanje. Ako bodo slovenske stranke pametne, dosegle bodo, kar narodu in njim najbolj odgovarja. Ni izključena enota s 800.000. Ker pa za drugo potem ni ljudi, lahko računamo s tem, da se en del združi s hrvatskimi oblastmi, in da glavno mesto (Ljubljana) s predmestji ostane posebej in vse drugo z nekimi korekturami skupaj ena oblast. To ni toliko politično nego praktično vprašanje. Če dobimo oblast ljubljansko in oblast mariborsko, katere eventualnost se je najbolj povdarjala, treba trezno premisliti o mejah, a tudi to naj se ne razpravlja iz malenkostnih vidikov kakšne čitalniške debate.

Politične vesti.

— **Predsednik dr. Baltić** v Beogradu. V Beograd je dospel predsednik pokrajinske vlade za Slovenijo dr. Baltić. Njegov prihod je v zvezi z vprašanjem likvidacije pokrajinskih vlad in imenovanjem kraljevih namestnikov.

— **Načrt novega volilnega zakona.** Beograd, 7. julija. Parlamentarni klub demokratske stranke je na današnji popoldanski plenarni seji sklenil, da pripravi ves potrebni material za uvedbo novega volilnega zakona in to zato, ker je to vprašanje sedaj v skupščini aktualno in potrebno reforma. Poslanec dr. Vojko Marinković se je poverila naloga, da izdela načrt novega volilnega zakona. Dr. Marinković je to nalogo sprejel in prišel z delom.

— **Regent ostane dva tedna v inozemstvu.** Beograd, 7. julija. Ako ne nastopi nenavadna politična situacija, ostane regent Aleksander v inozemstvu dva tedna.

— **Politično zatijše.** Ministrski predsednik g. Pašić je še vedno bolan. Večina ministrov je ali na potu ali pa se pripravljajo, da zapustijo Beograd. Skoro vsi narodni poslanci so na agitaciji in je popolnoma naravno, da je nastala popolna politična stagnacija. Politični barometer ne beleži nobene izpremembe in je prejkone tudi v prihodnjih dneh ne bo beležil, ako jih ne bodo izzvale prilike zunaj skupščine.

— **Pašić in dr. Ribar častna člana mesta Zemuna.** Beograd, 7. julija. V priznanje velikih zaslug za uresničitev ustave je zemunska mestna občina imenovala ministrskega predsednika Nikolo Pašića in predsednika skupščine dr. Ribarja za častna člana občine.

— **Finančni minister na potovanju.** Beograd, 7. julija. Ker je finančni minister dr. Kumanudi za 15 dni odpotoval v Split, ga nadomestuje za njega odsotnosti minister šume in rude dr. Krizman.

— **Dr. Korošec stopi v vlado.** Beograd, 7. julija. V beogradskih političnih krogih pričakujejo, da pride te dni v Beograd dr. Korošec, da stopi v stike z vlado. Klerikalci uvidevajo, da je po sprejetju ustave njih politični položaj nevarnejši.

— **Mandat Stojana Protića.** Beograd, 7. julija. Vprašanje mandata Stojana Protića še ni odstavljeno z dnevnega reda, vendar smatrajo radikalci to vprašanje za lokalno.

— **Komisija za oceno uredb.** Posebna komisija pravosodnega ministrstva za pregledovanje in oceno do danes izdanih uredb je prekinila svoje delo, ker se je njena pristojnost premesla na zakonodajni odsek.

— **Novi italijanski zunanji minister** za izvedbo rapalske pogodbe. Marchese della Torretta, ki se mudi te dni v Parizu, je izjavil nekaterim novinarjem o priliki svojega imenovanja za ministra zunanjih poslov, da se njegova politika ne bo dosti razlikovala od one njegovega prednika. — Kakor poročajo iz Rima, bo prvi dan, ki ga bo storil novi kabinet v zunanji politiki, izvedba rapalske mirovne pogodbe.

— **O novi italijanski vladi** piše »Berliner Tageblatt«: Bonomiijev kabinet se mora smatrati le kot prehodno ministristvo. V podučnih italijanskih krogih se priznava, da je Giolitti podpiral Bonomija pri sestavi kabineta in da bo Giolitti kmalu zopet prevzel ministrsko predsedništvo. To dokazuje tudi dejstvo, da je v novi vladi finančni minister Soleri kot zastopnik Giolittijeve skupine. Soleri je eden najimtimnejših prijateljev bivšega ministrskega predsednika. Novi zunanji minister, bivši poslanec na Dunaju, della Torretta, je 48 let star ter je bil 12 let legacijski svetnik v Petrogradu, potem poslanec v Monakovem, govori rusko in nemško ter je znan kot dober poznavalec Rusije. Radikalne spremembe v italijanski zunanji politiki se pod njegovim vodstvom ne more pričakovati. Opozicija proti Bonomiju bodo tvorili socialisti in komunisti, kakor tudi fašisti in nacionalisti. Meščanska levica in katoliška ljudska stranka bosta tvorili večino vsaj tako dolgo, dokler se ne vrne Giolitti.

— **Idiotke tožbe.** Pod tem naslovom priobčuje fašistovski glasilo »Popolo d'Italia« nastopno brzojavko iz Pariza: Tu žaluje vse za Sforzo. Ni lista in ne politika, ki ne bi govoril gnjilivih žalostnikov. Na vsak način nas hočejo preprečiti, da je bivši zunanji minister izkazal Italiji ogromne usluge, da je bil velik mož in da smo storili veliko neumnost, ko smo ga vrgli. In vse to iz strahu, da bi mogel biti njegov naslednik prijatelj Nemcev. Večkrat so vprašali, ali ni Quai d'Orsay, ki vodi časopisje, v rokah slaboumnih. Poveljevanje mrtvega Sforze žali čustva Italijanov, ki so za umorili Francozka

Stvar bo izvršena v pol leta in kakorkoli bo, tako bo moralo biti dobro. Vse to so le oblike, glavna stvar je — pamet, in ta se naj Slovencev zopet vrne in dobro bomo živeli. Demagoje, ki so se le zdaj začeli brez predizobrazbe politizirati, treba čuti in ocniti, ravnanja pa po stvarnem položaju. To bo skupščina in vlada — storila. Narod bo pa hvaležen, če preko vsega tega pride kmalu k drugim nalogam.

V naših velikih občinah ne moremo pustiti, kar slučaj nanese. Svoboda ne sme biti trma in objestnost. Najvišja izvrševalna oblast naroda, to je namreč vsakočasna vlada, je narodu tudi tu najbolj odgovorna in se mora te odgovornosti zavedati. Ne more se dati n. pr. Ljubljana v roke ljudem, ki bi nekega dne sklenili resolucijo za revizijo ustave. To je jasno kot beli dan, še jasneje nego kompromis g. Peska s komunisti. To tudi ni prikrajševanje slobode, nego odklonitev nedopustnosti.

časopisje, ki tako proslavlja Sforzo, bo doseglo ravno nasprotno: ono nas sili, da pokličemo na Sforzino mesto moža, ki ne bo zaupal Franciji. Te gorostaste neumnosti si ne moremo razlagati s tajnim sovraštvom francoske politike, ampak z veliko nevednostjo in aroganco Francozov, ki vidijo samo ono, kar jim prija.

— **Omembe vredne besede grofa Sforze.** V pogovoru z dopisnikom »Tribune« je branil grof Sforza svoje stališče z ozirom na napade laških prenapetežev. Sforza je branil sebe odločno in po vrsti uničujoče zavrnil vse očitke njegovih nasprotnikov. V kratkem izveščku je dejal: Ne uvidim sicer potrebe polemike, ker je laški narod z izjemo par skupin, složen. More se reči, da se v Italiji čisto stvari trenutnega pomena presojajo kot bistvene. Če bi n. pr. določila vlada dva ugledna parlamentarca, ki sta znana kot dobra Italijana, ki pa nimata predsodkov glede dalmatinskega in italijanskega vprašanja, da objektivno presodita, če so Italijani v Jugoslaviji v resnici preganjani, in če bi se vse to v interesu stvari samo vršilo čisto tiho in se zaslizali tudi Slovani, kak vihar bi spržil. — Napadajo mene? Ne izplača se odgovarjati. V Rapallo smo šli, da služimo Italiji in moralno zadostčenje nam je bilo, če smo kaj dosegli. V Rapallo smo izvrševali največji pritisk na jugoslovanske delegate in spominjam se svoje besede, ki sem jih izrekel: »Vi ste politično še silno mladi; v vojni ste heroični narod, toda silno bojazljivi v političnem boju, ko si nadevate izraz izdajalca, če žrtvujete par sto tisoč Slovencev. Imeti smo morali pred očmi najvišje interese Italije, ne pa, da se bojimo nepriljubljenosti. Trumbiču so pljuvali v obraz. Vesnič in Stojanović sta mrtva in njih prijatelji trde, da je rapalski dogovor pospešil njih smrt. — Črna gora? Mnogo bi se moglo reči, sicer pa velja tudi za Črnogoro, da je treba poslušati vse na licu mesta, ne pa poslušati samo beguncev, ki nikdar ne presojajo jasno. Pa naj bodo to francoski emigranti pred sto leti, ali ruski begunci od danes. Kar se tiče luke Baro, priznajo že danes mnogi, da smo podali tako rešitev, ki jamči dobrobit Reke. Sicer pa je gotovo, da se bodo nekoč Italijani še čudili, da so se mogli radi tega vprašanja toliko razburjati. Sicer je pri nas navada, da vedno najdemo točko, o kateri zavisijo kar cela usoda Italije. Enkrat je ta točka v Afriki, drugič ob Adriji. Po mojem mnenju pa leži ta točka edino ob Dardanelah, ker tam preko vodi cesta v Rusijo in Azijo, kamor moramo prodajati svoje izdelke. V zaveznikem svetu pa zasledujemo to točko stalno. Uspeh pa je odvisen od ugleda, ki ga ima Italija med svetom.

— **Za »razorožitve« fašistov in socializmov.** Rimsko časopisje javlja, da se bo v kratkem vršilo pod predsedstvom zborničnega predsednika fašistovsko-socialistično zborovanje, kjer se bo sklepalo o »materijalni in duševni razorožitvi« obeh strank. Obe stranki bosta predložili parlamentu predlog za povrnitev medsebojno storjene škoda. — **Poljski zunanji minister o poljsko-romunski pogodbi.** Iz Varšave poročajo, da je zunanji minister Skirmunt v seji državnega zbora izjavil, da je pogodba z Romunijo prva politična pogodba, ki priznava vzhodno poljsko mejo. Nadalje je izjavil, da je ta pogodba v bistvu vojaška obrambna zveza obeh držav proti sovjetski Rusiji. V slučaju, da bi se gibanje za ločitev zapadne Galicije od Poljske istovestilo z ukrajinsko politiko, bi se mogla zveza med Poljsko in Romunijo brez nadaljnjih korakov udeleževati. Minister je tudi izjavil, da bo sledila tej vojaški zvezi v kratkem tudi trgovska pogodba. — **Klerikalni fanatizem na Slovaškem.** »Narodni Listy« doznajajo iz Trenčína - Toplice, da so oboroženi pristajali ljudske stranke zahtevali na kolodvoru, naj se odstrani Husova slika. Orožništvo je streljalo, ubilo eno osebo ter eno težko in eno lahko ranilo. — **Bratislava, sedež donavske komisije.** »Nene Freie Presse« javlja iz Budimpešte: Novi predsednik donavske komisije Rosetti je objavil, da je pariška konferenca določila Bratislavo za sedež donavske komisije.

— **Bela Kun arretiran?** Dunajski listi priobčujejo vest ukrajinskega tiskovnega urada, da so v vlaku, ki vozil iz Moskve v Harkov prijeli nekaj zapadnoevropskih komunistov, med njimi tudi Belo Kuna.

— **Konferenca o plovi na morju.** Beograd, 7. julija. V Bakru je bila te dni konferenca plovitvenih društev, ki je razpravljala o uvedbi pomorskih

Telefonika in brzojavna poročila.

IMENOVANJE KRALJEVIH NAMESTNIKOV. — G. IVAN HRIBAR NAMESTNIK V SLOVENIJI.

— Beograd, 7. julija. Jutri bo podpisan ukaz, s katerim se imenujejo kraljevi namestniki. G. Ivan Hribar, dosedanjí poslanik - minister v Pragi, je imenovan za namestnika v Sloveniji, g. Juraj Demetrovič, novinar in poslanec je imenovan za namestnika v Zagrebu, g. Gjurgjevič za Sarajevo in g. dr. Petričič, član kasacijskega sodišča B v Zagrebu, za Dalmacijo.

POLJSKA STOPI V MALO ANTANTO.

— d Berlin, 7. julija. »Freiheit« javlja, da se bo češkoslovaški minister za zunanje posle dr. Beneš v kratkem sestel z poljskim ministrom za zunanje posle v Zakopanih, da se pripravi pridružitve Poljske k mali antanti.

ŠOLSKO VPRAŠANJE V JULIJSKI BENEČIJI.

— Trst, 7. julija. Ker so Jugoslovenci znova predložili vladi spomenico s svojim zahtevami na šolskem polju, se je oglašil italijanski profesor Gino Saraval v »Piccolu«, nasvetujoč, kako naj se reši to šolsko vprašanje. Pravi, da Jugoslovenci zahtevajo obrtnih, trgovskih in srednjih šol 27. Saraval je tega mnenja, da morajo biti vse srednje šole, kolikor jih je potreba v Julijski Benečiji, izključno italijanske. Višje strokovne šole (obrtno, trgovsko, nautično akademijo) naj bi bile tudi italijanske, ali radi bližine z Jugoslavijo je potreba na teh šolah tečajev, da se gojenci priučijo slovensčine in hrvaščine. Učiteljski naj bi bili dve in sicer naj se izpopolni že obstoječe slovensko učiteljske v Tolminu, hrvaško učiteljske pa naj se odpre v Sežani na Krasi. Učni jezik bi bil slovenski, oziroma hrvaški, vsi gojenci pa bi se morali temeljito priučiti italijanščine. Jugoslovanske ljudske šole naj se odprejo povsod med Jugoslovenci, kjer so potrebne, poudarjati pa se mora v njih s veliko skrbjo italijanščina. Saraval zaključuje, da ako se to zgodi, bo zadosti preoklebrjeno za kulturne potrebe jugoslovanskih državljanov, ne da bi se prišlo v navzkrižje s političnimi in nacionalnimi potrebami italijanske države.

VELIKANSKI DELAVSKI SHOD PROTI FAŠISTOM V RIMU.

— Rim, 7. julija. V sredo zvečer se je vršil velikanski shod delavstva raznih političnih vrst, na katerem se je slovesno protestiralo proti fašistovskemu terorju. Delavcev je prišlo nad 30.000. Vlada je izdala stroge varnostne naredbe, ker se je bilo bati krvavih spopadov s fašisti. Postavila je v varnostno službo tudi vojaštvo. Fašisti so bili vsi na nogah in prišlo jih je na stotine tudi iz raznih drugih mest, kakor so izjavili, ne da bi žalili ali provocirali, marveč da branijo svoje lastne institucije. Klub vsem varnostnim odredbam je vendar prišlo tuintam do krvavih pretepotov in težko ranjenih in ubitih je več oseb.

KONFERENCA V PORTOROSE ODLOŽENA.

— Rim, 6. julija. Ko je italijanska vlada dobila iz Londona predlog za odložitev konference v Portorose, se je obrnila tozadevno na interesirane vlade. Ker se je večina izrekla za odložitev, se sedaj uradno naznanja, da je mednarodna konferenca v Portorose, ki se je imela pričeti 9. julija, odložena na nedoločen čas.

BRIAND O ORIENTSKEM VPRAŠANJU.

— d Pariz, 7. julija. Ministrski predsednik Briand je danes v finančnim odsekom za zunanje posle in finance podal izjavo o orientškem vprašanju. Izjavil je, da bo hitro rešitev med Francijo in Turčijo še neurejenih prašanj, kakor tudi novo umerjenje francoske politike v Siriji omogočili, da se do najmanjše mere zniža moč francoskih zasedbenih čet, kakor tudi splošni izdatki.

— d Pariz, 7. julija. Listi opozarjajo nad vse ugoden vtis, ki ga je napravil Briand s svojimi večernimi izjavami v obeh senatnih odsekih, kar je prišlo do izraza tudi v tem, da je predsednik Poincaré izrazil ministrskemu predsedniku iskreno zahvalo. Glede vzhodnega vprašanja se je izrazil ministrski predsednik nadalje, da je trdno

prepričan, da se podpiše mir Turčijo v najkrajšem času, pri čemer je vsekakor možno, da ostane poprava mej pridržana posebnemu dogovoru. Briand je omenil, da je v najkrajšem času pričakovati osvoboditve vseh še zadrževanih francoskih ujetnikov. Kar se tiče v Carigradu se nahajajočih francoskih čet, se te nikdar ne bo bodo uporabljale za vojne opracije v grško-turškem sporu.

AKCIJA PROTI BOLGARIJI.

— d Beograd, 7. julija. Presbiro poroča iz Londona: Diplomatski dopisnik »Daily Telegrapha« piše o novi bolgarski nevarnosti: Francija in Anglija bosta podpirali korak grške in romunske vlade v Sofiji, kateremu se bo pridružila tudi Italija. Skupna akcija je potrebna, ker se je dogladno, da ima Bolgarska dvakrat več vojakov, kakor bi jih smela imeti po mirovni pogodbi. Našla se je bolgarska naredba, ki kaže, kako je Bolgarija izigrala odredbe mirovne pogodbe. V tej naredbi se nalaga vojaškim edincim, da prikrijejo orožje in konje pred medzavezniško orožje in konje pred medzavezniško komisijo. Bolgarski vladi menda mahinacije vojaških klik niso znane. Te klike so napravile še drug trik. Na zahtevo bolgarskih sosedov se se poštne znamke s Ferdinandovo sliko vzele iz prometa, zato so se pa izdale nove znamke z zemljevidom Bolgarske v mejah, ki obsegajo Srbijo do Morave, Macedonijo in Dobrudžo.

MILEJSI KOMUNISTIČNI REŽIM.

— London, 5. julija. »Morning post« poroča, da je Krasin podal predlog za trgovski dogovor med Francijo in Rusijo. Francoska vlada pa je ta predlog odločno odklonila. Krasin je zajedno izjavil, da so sovjeti sklenili, da se komunistični režim znatno ublaži, tako da bo ponudba Rusije za Francijo popolnoma sprejemljiva. List dostavlja še, da je Krasin naprosil Lloyd Georgea za priznanje boljševiške vlade, kar ima služiti kot izenačenje za nove pripustitve meščanskemu prebivalstvu v Rusiji.

DOGODKI V GORNJI SLEZIJI.

— d Berlin, 7. julija. Kakor poroča »Deutsche Allgemeine Zeitung« iz Opol, so poljski vstaši napadli Krolevsko Huto. Med silnim streljanjem so prodrli v sredo mesta, kjer so oplenili trgovine in odvedli s seboj več oseb.

GRŠKO-TURSKA VOJNA.

— d Angora, 6. julija. Uradno turško poročilo od danes se glasi: Boji pri Izmidu. Grške izgube so precejšnje. V odseku Kušel so bile odbite grške prednje straže.

Z VSEH KONCEV SVETA.

— d Washington, 7. julija. Včeraj se je vršila v New Yorku velikanska manifestacija proti alkoholnemu zakonu. Tisoče demonstrantov je defiliralo pred županom.

— d Moskva, 7. julija. Svet ljudskih povernikov je sklenil, ukiniti vse omejitve, ki se tičejo kroženja v republiki veljavnih denarnih znakov, ki se nahajajo v rokah zasebnikov ali organizacij.

— d Washington, 7. julija. Iz Koreje poročajo o resnih spopadih med Koreanci in japonskimi vojniki, pri katerih so imeli Koreanci 500 mrtvih in ranjenih. Na tisoče nezadovoljnih Koreancev se želi združiti s sibirskimi boljševiki.

— d Washington, 7. julija. Celokupno angleško brodogradništvo v Srednjem morju je na potu v Carigrad.

— d London, 7. julija. Bivši angleški minister za zunanje posle lord Balfour je umrl.

— d Berlin, 7. julija. Državni zbor se je po dovršitvi več manjših zakonskih načrtov odgodil do 6. septembra.

— d Budimpešt, 7. julija. Jutrišnji uradni list bo objavil vladno naredbo, po kateri se bo odredba glede uvoza bankovcev z madžarskim žigom izpremenila tako, da se bo smelo v potnem prometu namesto 10.000 koron prinašati samo 5000 v bankovcih z madžarskim žigom brez posebnega dovoljenja finančnega ministra v deželo.

— Varšava, 7. julija. Trgovinska pogodba med Poljsko in Romunijo je bila podpisana dne 1. julija v Bukarešti.

Ustava Kraljevine Srbov Hrvatov in Slovencev.

Člen 16.

Znanost in umetnost sta svobodni in uživata zaščito in podporo države. Vseučilski poduk je svoboden. Poduk je državen. V vsaj državi sloni poduk na eni in isti osnovi, prilagodevalo se ljudstvu, kateremu je namenjen. Vse šole morajo dati moralno vzgojo in razvijati državljansko zavest in duhu narodnega jedinstva in verske strpnosti. Osnovni poduk je državen, občen in obvezen. Verski poduk se daje po želji roditeljev, odnosno varuhov ločeno po veroizpovedanjih ali v soglasju s njihovimi verskimi načeli.

Strokovne šole se odvijajo po potrebah poklica. Državni poduk se daje brez vpisnine, šolnine in drugih taks. V kolikor bodo dopuščene privatne šole in posame njihove vrste in pod kakšnimi pogoji, se odredi z zakonom. Vse ustanove za izobraževanje so pod državnim nadzorstvom.

Država bo podpirala delo za narodno prosveto. Manjšinam druge rase in jezika se daje osnovni poduk v njihovem materinskem jeziku pod pogoji, ki jih predpiše zakon.

Člen 17.

Nedotakljiva je tajnost pism, telegrafskih in telefonskih sporočil razven v slučaju kazenske preiskave, mobilizacije ali vojne. Vsi oni, ki prekršijo tajnost pism, telegrafskih in telefonskih poročil, bodo kaznovani po zakonu.

Člen 18.

Vsak državljan ima pravico, da neposredno in brez kakorikoli odobrenja toži pri sodni države in samoupravne organe za kaznjiva dejanja, ki bi jih storil ti napram njemu v njegovem službenem delovanju. Za ministre, sodnike in volake pod zastavo veljajo posebne odredbe. Za škodo, ki jih store državljanom državnim ali samoupravnim organom z nepravilnim službovanjem, odgovarjati pred rednim sodiščem država ali samoupravno telo. Dotični organ je odgovoren njima. Tožba za odškodnino zastara po devetih mesecih.

Člen 19.

Vsa mesta v vseh strokah državne službe so dostopna pod zakonitim pogoji jednako vsem državljanom po rojstvu, kakor tudi onim državljanom po prirojenstvu, ki so srbsko-hrvatsko-slovenske narodnosti. Drugi prirojeni državljanji morejo dobiti državno službo samo, ako so deset let nastanjeni v kraljevini, ali po izrecnem odobrenju državnega sveta in na obrazloženo zahtevo pristojnega ministrstva in pred tem.

Člen 20.

Vsak državljan uživa zaščito države v tujih državah. Vsakemu državljanu je dano na svobodo izstopiti iz državljanstva, ko izpolni svoje obveznosti do države. Zabranjuje se izročanje lastnih državljanov.

Člen 21.

Vsak državljan je dolžan, pokoravati se zakonom, služiti interesom narodne zajednice, braniti domovino in nositi državna bremena po svoji pridobitniški sposobnosti in po odredbah zakona.

Neodrešena domovina.

— Iz Gorice. Pred porotno sodnijo je stal Rudolf Dilema, bivši uradnik gozdne direkcije. Kot blagajniku mu je bil poverjen inkaso denarja raznih gozdarskih uradov. Ta denar je imel izročiti davkarji. Pri reviziji knjig s strani ravnateljstva se je ugotovilo, da so bili plačani razni zneski, katerih pa davkarji v svojih knjigah ni izkazovali. Dognalo se je, da je Dilema poneveril nad 52.000 lir. Pred poroto je priznal, da je denar inkasiral, da pa ni imel namena, pomeveriti ga, ampak hotel si je s tem denarjem prislužiti kako svoto, ker mu plača ni zadostovala za kritje njegovih potreb. Lotil se je bil kupčevanja s krompirjem. Brantelj je povdarjal, da Dilema res ni imel namena, pridržati si denar, da ni imel nikake izkušnosti v trgovini in da je z izgubo službe že zadosti kaznovan. Porotniki so Dilemo oprostiti obtožbe. Franciška Brezavšček iz Kala je bila obtožena detomora. Ko je povila dete, mu je natačila v usta pest pepela in ga tako zadušila. Obsojena je bila na tri leta težke ječe. Pri tem porotnem zasledanju je nerazumno mnogo slučajev detomora. Posledica vojne. V nekem slučaju je bil brantelj dr. Tonkili. Porotniki so bili sami Italijani. Dr. Tonkili, ki je branil slovensko stranko, je imel svoj zagovor v slovenskem jeziku. Toda porotniki so hoteli uganjati tudi v dvorani politiko in so zahtevali od zagovornika, da govori italijansko. Tudi predsednik sodnega dvora svetnik Bonne ga je pozval, naj govori italijansko. Dr. Tonkili pa se je skliceval na svoje pravice in na dejstvo, da mora govoriti v jeziku, ki ga stranka razume. Da ga bodo razumeli tudi porotniki, hoče ponoviti svoj govor tudi v italijanščini, kar je potem storil. Italijanski listi so zaradi tega vsi pokonci in zahtevajo, da se z ozirom na procesualno ekonomijo onemogoči tak »izzivajoč politikanizem«. Valed dogodkov na Reki so bili pozvali fašisti meščane, da v znak sožalja razobesijo s floro ovite zastave. Meščanstvo se je, hočeš nočeš pozivu odzvalo. Silili so tudi Slovence, ki pa se po večini niso udali, ampak so šli protestirati na kvarturo, čez žrtve na Reki so padle vled strelcev italijanskih karabinerjev, legionarji pa veljajo za nas za upornike, ker so se zoperstavili varnostnim organom. Nikdo ne more za to zahtevati od nas, da bomo simpatizirali s uporniki.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Kongres Udruženja gled. igralcev SHS.

Zaključek.

Včeraj ob 6. zvečer so bile plenarne razprave kongresa zaključene. Kongres je v popoldanski razpravi sprejel protest proti imenovanju g. Irsčeca za intendant zagrebške opere na ministrstvo prosvete. Kongres je dalje z soglasnim odobranjem sprejel predlog g. Razbergerja za podpravljanje narodnega gledališča v Mariboru.

Nato je podpredsednik g. Cvijanovič zaključil razprave kongresa, zahvaljujoč se v iskrenih in prijateljskih besedah bratom Slovincem za izkazano gostoljubje in naklonjenost. Med odusveljenim ploskanjem in vzhvalnim odobranjem se je g. Cvijanovič spominjal vseh slovenskih kulturnih organizacij, zlasti »Pevske Zveze« in »Ljubljanskega Zvona«, ki so pripomogli s svojim sodelovanjem do uspeha. Z vzklikom: »Živela naša popolna, velika svoboda! Živela naša ujedinjena država!« je zaključil svoj govor, nakar so navzoči ob gromkem in veličastnem odmevu dvorane zapeli »Lepa naša domovina!«

Zbor je na to soglasno sklenil obširno, deset točk obsegajočo resolucijo, iz katere objavlamo najpomembnejše točke: 1. ureditev gmetnega položaja gled. igralcev potom zakona, 2. za sedaj primerna podpora članom Udruženja, 3. minimalna plača 3000 kron, 4. stalen referent v oddeljenju za umetnost pri ministrstvu prosvete, 5. gle-

de angažma inozemcev se zahteva, da se ne morejo angažirati z večjo plačo kot domačini, 6. povzemanje plač odnosno subvencije novosadskemu in mariborskemu gledališču, 7. podpravljanje narodnega gledališča v Mariboru in druge točke.

Po sprejetju resolucije je g. Radenković naznanil izid volitev v centralni odbor Udruženja. Bili so izvoljeni: g. Bruna Cvetkovič soglasno za predsednika, za podpredsednike: gg. Joco Cvijanovič, Alojzij Drenovec (Ljubljana) in Stjepan Voljničič, za blaginika: g. Aleksander Tucakovič in za tajnika: g. Vlastimir Stefanovič. V upravnih odbor: gg. Rudolf Ertl, Dragoljub Gostič, ga. Zanka Stokić, Ljuba Stanoljevič, Miodrag Ristić, Borivoj Stefanovič in Vojislav Turinski. V nadzorstveni odbor: gg. Dimitrije Olinč, ga. Teodora Arsenovič, Vlade Dragutinovič, Milan Markovič in Jovan Antonijević.

Kongres je bil na to zaključen. Zvečer je bila v operi predstava »Pljusak« beogradskih članov in poslovnih večer. Občinstvo je Beograđane vzhvalno in iskreno pozdravljalo.

Pri popoldanski razpravi je kongres po anketni sekciji izrekel g. Nučiču priznanje za vodstvo mariborskega gledališča.

Narodno gospodarstvo.

— ng Amerikanska finančna vprašanja. Kakor se čuje, so mednarodni zastopniki bank izjavili na konferenci, ki se je nedavno vršila in kateri so prisostvovali ameriški predsednik Morgan in drugi finančniki, da se v bodoče pri vseh finančnih operacijah mednarodnega značaja naprosi oblastva za njih privolenje. Zastopniki vlade so izjavili, da treba skupnega postopanja vlade z bankami, ki se bavijo z mednarodnimi posli. Domneva se, da bo potrebno privolenje vlade, še predno so določene v tej zadevi splošne smernice. Mednarodne transakcije se morejo oficijozno

predložiti vladi, ki presoja, ali se te kupčije skladajo s politikom, kakor jo namerava vlada.

Rok za vračanje steklenic mineralne vode (izvoz v svrhu vrnitve) je podaljšan na 6 mesecev, do čim je v členu 78 carinskega zakona določen na tri mesece. (Službene novine broj 145.)

Glede carinskih olajšav ob uvozu blaga iz inozemstva, če gre za potrebe siromašnih cerkva ter glede uvoza materijala za brodarške potrebe, objavljajo »Službene Novine« št. 145 poseben razpis vsem carinarnicam.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 8. julija 1921.

— Praznovanje rojstnega dne kralja Petra. Deželna vlada razglašala službeno. Dne 12. julija se praznuje rojstni dan Njegovega Velikanstva kralja Petra I. kot državnopravni praznik. V svetiliših vseh veroizpovedanj se vrši služba božja z običajnimi obredi, z zahvalno pesmijo in kraljevo himno. V šolah se pouk ne vrši. V državnih in drugih javnih uradih in obratih počiva vsako delo. Tudi sicer naj delo na tadan vseh obratih počiva, trgovine naj bodo zaprte. Razobesijo naj se povsod državne in narodne zastave. Po cerkveni slavnosti se vrši vojaška parada, po paradu pa v slavnostnih prostorih predsedništva deželne vlade svečana poklonitev in čestitanje. Korporacije in društva, ki se žele udeležiti poklonitve, naj blagovolijo to naznaniti najpozneje do 10. t. m. ustmeno ali pisмено predsedništvu deželne vlade.

— Kaj se pripravlja na Koroškem? »Beogradski Dnevnik« poroča: »V zadnjem času se opaža na Koroškem severno od Drave nad vse živahno kretanje avstrijske vojske. V Celovcu je dospelo več vojaških transportov, kjer se še sedaj nahajajo in čakajo, da se jih odpošlje na važnejše strateške točke. V zvezi s tem pritiskajo koroške oblasti na naše prebivalstvo na Koroškem, da bi se odrekli svoji aspiraciji za združitev z našo državo. Razni avstrijski agentje posejajo kraje, v katerih je naš živelj v večini, ter z grožnjami vplivajo na naše ljudi, da ne smejo delovati v korist naši narodni stvari.« Ta vest »Beogradskega Dnevnika« se krije z našimi informacijami. Avstrija bi se imela po določbah saintgermainskega miru razorožiti, na Štajerskem se je ta razorožitev že začela. Na Koroškem pa nemško nacionalna gospoda noče ničesar slišati o razoroženju, nasprotno, zdi se, da se je koroškim mogotcem posrečilo pri dunajski vladi izposlovati znatna vojaška ojačenja, ki se dan z dnevom skrivaj pošilja jo na Koroško. Vse kaže na to, da bo Avstrija določbe mirovne pogodbe glede razorožitve morda izvedla na Zgornjem in Nižjem Avstrijskem, morda še tudi na Štajerskem, dočim bo na Koroškem nagomilila vse tiste vojaške enice, ki bi jih morala v resnici razorožiti v že imenovanih pokrajinah. Avstrija računa s tem, da bo Koroška pač že v doglednem času pripadla naši kraljevini ter se hoče za ta slučaj temeljito pripraviti. Tudi merodajni krogi na Koroškem se zavedajo, da je južna Koroška za nje izgubljena. V tem prepričanju jih zlasti

utrjuje dejstvo, da je dobila razmejitvena komisija, ki ima določiti mejo med avstrijsko republiko in Jugoslavijo ter bi imela sedaj, ko je svoje posle končala na Štajerskem, oditi na Koroško, da prične tamkaj svoje delo, ukaz iz Pariza, da so razmejitvene operacije na Koroškem odgojene in da naj odpotuje na madžarsko mejo ter tamkaj prične z razmejitvenimi operacijami.

— Za slovensko bogoslužje. Ogromna večina dijaštva na kr. državni gimnaziji v Celju je podpisala in izjavila pristojnemu mestu nastopno izjavo. Naša politična osamosvojitev in ujedinjenje s Hrvti in Srbi v Kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovincov zahteva, da se tudi kulturno osamosvojimo in ujediniimo. Versko vprašanje, posebno vprašanje obrednega jezika, smatramo za zelo važno kulturno vprašanje. Nismo za prestop v pravoslavlje. Hočemo pa, da se vrše vsi verski obredi v slovenskem jeziku, kakor sta jih izvrševala slovenska apostola sv. Ciril in Metod in kakor jih izvršujejo že danes neskokatoliški Hrvatje glagoljasi. S tem se osamosvojimo od vpliva italijanskih kardinalov, ki so že od pamtveka tako kruto preganjali vse, kar je slovenskega, se približamo hrvatskim glagoljšem in pravoslavim Srbom, poglabimo svoje versko čustvovanje in ga spravimo v sklad s svojim narodnim čustvovanjem. Zato zahtevamo podpisati dijaški celjske realne gimnazije, da se od sedaj nadalje vrše vse verske vaje, namenjene dijaštvu, izključno v slovenskem obrednem jeziku.

— Vnemišne vesti z naše severne meje. Iz Maribora nam javljajo: Na naši severni meji, zlasti med Špiljem in Radgono se je v zadnjem času pojavilo zopet sumljivo gibanje. Avstrijski Nemci, ki imajo svoja posestva tostran Mure pri nas se dan z dnem pritožujejo, da jim naše straže delajo velike ovire. To nezadovoljnost uporabljajo agitatorji nemškega »Bauerbunda«, hujskajo avstrijske Nemce na napad na tranzitni vlak in pritiskajo, da se vlak Maribor-Ljutomer zopet v kine. Imeli so v tem mislu že več zborovanj, tako zborovanje je tudi danes v četrtek v Radgoni. Ta brezvestna agitacija je dala v Mariboru povod raznim vznemirljivim vestem o napadu na današnji večerni vlak Ljutomer-Maribor. Vlak je pa, kakor je izjavilo načelstvo glavnega kolodvora, dospel v Maribor brez vsakih ovir in se tranzitni promet še na dalje vrši brez vsake nevarnosti. Na mejo bodo dospeli posebne naše komisije, ki bodo gorenjo zadevo temeljito preiskale.

— Pravoslavna služba božja na rojden dan Njeg. Velikanstva Kralja Petra I. Na Petrov dan, 12. julia o. g. održat će se svečana služba božja sa blagodarjenjem u pravosl. vojničkoj kapeli — kasarna vojvode Mišića, na Taboru — u 8 časova i 30 minut.

— Pomnoženje ljudskih šol v Ljubljani. Vse dosedanje ljudske šole so prenapolnjene. Število šolske dece je bilo pa že pred vojno v posameznih razredih teh šol nad normalom, t. j. dokaj višje, kakor je zahteval avstrijski šolski zakon. Zato je mestna občina že pred leti sklenila v razbremenitev obstoječih šol zgraditi še eno deško ljudsko šolo v Tomanovi ulici, za II. dekliško šestrazrednico pa poslopje na Poljanah, odnosno ob Poljanskem nasipu. Tozadevna načrta sta tudi že izdelana. Da sta učni uspeh in disciplina v razredu s 50. 60 ali celo več dece le deloma dosegljiva, bo umel vsak laik; zato bo mestna občina baš radi sedanjega navala otrok v ljubljanske ljudske šole in radi rastočega števila prebivalstva primorana, ko prične novi občinski svet poslovati, lotiti se izvršitve tega programa.

— Imenovanje tolmačev. Za tolmača pri sodiščih sta imenovana Ciril Peternelj, suplent na dekliškem liceu v Ljubljani, za ruski jezik in dr. Vojislav Mole, docent na vseučilišču v Ljubljani, za poljski jezik.

— Zlata poroka. Vojaske nadoficijal g. Avgust Pokorn in njegova žena gospa Alojzija slavita 11. t. m. zlato poroko. Še na mnoga leta!

— Četrtiljarde kron vlog je dosegla mestna hranilnica ljubljanska 7. julija 1921.

— Smrtna kosa. Umrl je v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 3, plačilni natak in invalid g. Josko Pogacnik. P. v. m!

— Živila po tleh in — psi. Uprav malomesten red vlada pri nas v tem oziru na trgu za živila. Kolikokrat se je že grajalo, da se dovoli postavljati živila v rutah, jerbah in drugih nosodah po tleh, do katerih imajo pristop tudi psi, ki hodijo prosto okrog. Zakaj tržno nadzorstvo ne predpiše prodajalcem zelenjavi, krompirja in podobnih živil primernih stoja in klopi, kakor je to v vseh drugih večjih mestih predpisano in urejeno. Obenem naj se pa tudi odredba, da je pse na trg pod kaznijo prepovedano seboj jemati, že enkrat strogo izvršuje. To vse spada vendar v delokrog nadzorstva.

— Kupčija s storži in ježicami je letos nenavadno živahna. Gorenjci — zlasti mladina — oboje pridno nabirajo in ker je letina za ježice izredno ugodna, se tega obojaka blaga nabere polne vreče in prodaja za lep denar tovarnam za usnje. Iz tega se razvidi, da ga ni pridelka, ki bi ga v sedanjih časih kmet ne spravil v denar.

— Uvedba selske službe pri pošti Sv. Jakob v Slov. Gorah. Z 10. julijem t. l. se je pri pošti Sv. Jakob v Sl. Gorah zopet uvedlo dostavljanje poštnih pošilk po selskem pismonošu v te-le kraje: I. okraj: Zgornji Šentjakobski dol, Zgornje Hlapje, Počenik, Šambert, Ploderšnica (Staudexger in občinski urad) in Spodnje Hlapje. II. okraj: Slatenek, Flekuš, Kušernik, Spodnji Šentjakobski dol, Ritiše, Počica in Ploderšnica. Dostavljalo se bo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju vsak torek, četrtek in soboto.

— Izpremembe v dostavnem okolišu pošt Toplice in Semič. Iz brzovagnega dostavnega okoliša pošte Toplice pri Novem mestu so se izločile in predkazale brzovagnemu dostavnemu okolišu urada Semič te-le vasi: Ašelice, Blatnik, Brezje pri Čermošnjicah, Čermošnjice, Gaber pri Čermošnjicah, Čače, Gornji Vilbah, Gričica, Komerna vas, Laze pri Čermošnjicah, Mašlje, Novi tabor, Resa, Ribnik, Seč, Smrečnik, Srednja vas, Stari tabor, Štele, Topli vrh, Travnik in Vamol.

— Parobrodarska družba Dalmacija objavila, da odpluje parobrod Split vsak četrtek ob 19. iz Bakra v Split, Makarsko in Metković, parobrod Bosna na vsak ponedeljek ob 19. iz Bakra v Šibenik, Split, Bol, Jelso, Hvar, Vis, Komizo, Belo Luko in Korčulo.

— Zvišana mostnina na savskem mostu pri Otočah. Jakovu Cerarju in drugom, lastnikom savskega mostu pri Otočah, je dovoljeno z ozirom na nestalne gospodarske razmere do preklica, a najdalje za dobo enega leta, pobirati zvišano mostnino, ki znaša: za osebo, za kolo in ročni vozček ter za drobnico po 20 vin. za težko živino 40 v. za enovprežen voz 90 v. ter za dvovprežen voz 1 K. Mostnine so oproščeni orožniki, vojaki, naborniki in tisti štirje posestniki na Posavcu, ki so o svojem času odstopili svet za zgradbo bližnjice do mostu.

— Zadržita dece. Pri ljubljanskem policijskem ravateljstvu se je sedaj osnoval poseben oddelček za zaščito dece, za evidenco zanemarljive in izgubljene mladine in za nje nadzorstvo. Ta oddelček je bil iz socialnih in mladinskovzgojvalnih osirotov nujno potreben, kajti med zanemarljivo dečo in mladino se je v zadnjem času silno razpaslo zločinsko nagnenje; kronika je dan na dan lahko beležila številne slučaje, kako je deca izvrševala po najhujših vpliva kinematografa razne lastinske zločine.

— Čudna tatvina. Posestniku Matežu Burji v Rudniku pri Mengšu je pri belem dnevu na čudovit način izginilo 12.000 K gotovine, 4 zlati prstani in zlata ameriška verižica. Burja ima 15.280 K škode. Sumijo, da je tatvino izvršil domačin v odsotnosti gospodarja. Vse druge dragocenosti je namreč tat pustil levo na miru.

Nainovejša poročila.

Nadajni rezultati preiskave radi atentata.

Dokazane komunistične priprave za izvrševanje terorja. — Komunisti iz vseh delov države kompromitirani. — Izdelan načrt za celo serijo atentatov.

— d Beograd, 7. julija. Preiskava radi atentata na regenta prestolonaslednika se je tokom današnjega dne nadaljevala pozno v noč. Danes je bila zaslišana žena soferja Mladena Marinkovića, Milica, o kateri se misli, da obstoje razlogi za zapor, ker je do gotove meje obremenjena po izpovedbah atentatorja in njegovega krivca Csakija. Zaslišali so jo radi izjav Stejčića in Csakija, ki jo obtežujejo v toliko, da je Stejčić izjavil, da je pogosto zahajal v Marinkovićevo hišo, kjer se je v glavnem seznanil s teroristično akcijo in je na dan atentata ob 6. zjutraj pil pri Marinkovićevehi kavo. Ob tej priliki je šel v drugo sobo, kjer je skupno z Marinkovičem pregledal bombe in revolver, ki bi se imel vporabiti tega dne. Na ta izjavanja Stejčića je odgovorila Milica Marinkovića, da je res sprejemala Stejčića, ki je prihajal v njihovo hišo, da pa ni vedela, kdo da je in kakaj prihaja. Imela ga je za delavca v garaži svojega moža. Kar se tiče trditve, da je bil na dan atentata na kavi pri njih, je izjavila, da ni to resnica, ker je njen mož že pred tem, nekako ob 5. zjutraj, odšel iz hiše, med tem ko je ona spala, ker je ni hotel zbuditi. Kot podrobnost navaja, da je mož ob svojem odhodu zaklenil hišo od zunaj ter pustil ključ na odprtem oknu. Po tej izjavi je bila konfrontirana s Stejčićem in pozneje s Csakijem. Glede Csakija je Marinkovića izjavila, da ve o njem samo, da je Novosadčan in da je menila, da prihaja kot strankarski tovariš in osebni prijatelj njenega moža. Med tem pa trdi Csaki, da je Marinkovića dobro vedela, kakaj je prihajal, ker je večkrat pred njo govoril z njenim možem o atentatu, o pripravah in o bombah. Nadalje pravi Csaki, da je vedela za vso organizacijo in da mu je sama priznala tudi glede Stejčića, da prihaja v njeno hišo v strankarske svrhe. Žena soferja Marinkovića je ostala kljub izjavama Stejčića in Csakija pri svojih trditvah. Popoldne ob 16. se je pričelo zaslišanje Josefa Mojzeza, okoli 30 let starega pobosilarskega madžarske narodnosti. Po svojem lastnem priznanju je prišel pred štirimi meseci iz Madžarske v Novi Sad, kjer je vzdrževal zveze s komunisti na Madžarskem. Za tem se je spoznal s tipografom Jovanom Jovanovičem in krojačem Kolačkom ter z ostalimi člani terorističnega odbora. Sprejet je bil kot izredni član v teroristični odbor v Novem Sadu in mu je bila že poverjena nekaka misija za skrievanje bomb skupno s Csakijem. V kolikem obsegu je obstajalo to skrievanje bomb, bo še ugotoviti. Nadaljna njegova priznanja so potrdila vse, kar so dosedaj izjavili Stejčić, Csaki in Kolaček glede priprav na atentat, o katerih je bil istotako poučen, kakor tudi sploh

o delu centralnega komunističnega sveta v Beogradu, ki je dajal navodila terorističnemu odboru. Ob tej priliki je bil zaslišan tudi radi eksplozivnega materijala, ki so ga včeraj našli na vrtu Juhača. Izjavil je, da je ta eksplozivni materijal zakopal skupno s Csakijem in Juhačem in da je munjica bila namenjena, da se vporabi za razstrelitev velikega železniškega mostu med Slovincem in Bosanskim Brodom. Most bi se imel porušiti takrat, ko bi bili obveščeni od centrala v Beogradu, da se vodi v Bosni in Hercegovini posebna komunistična akcija, ki bi se imela pričeti skupno z akcijo v Srbiji in Vojvodini. S tem so hoteli preprečiti morebitno premikanje čet. Pri tem zaslišanju Mojzeza se je tudi doznelo, da so že vse priprave za izvrševanje terorja v naši državi gotove. Početkom aprila t. l. se je vršila širša konferenca komunistične stranke, ki so se jo udeležili žili delegati iz vse države ter se je ob tej priliki razprajalo o političnem stanju v državi, kakor tudi o vseh ukrepih za varstvo komunistov pred obznanom. Na tej konferenci je bilo sklenjeno, da se vsa vseh vprašanj odloži do konca meseca aprila, ko bi se imela vršiti konferenca bolgarskih in naših komunistov na bolgarskem ozemlju, ker bi imeli tudi bolgarski komunisti podvzeti isto akcijo. Ta konferenca se je tudi vršila v Bolgariji, to je trajala od 27. aprila do 8. maja t. l. Na tej konferenci so bila rešena vsa vprašanja na ta način, da je bil izdelan načrt za celo serijo atentatov, tako na Bolgarskem kakor pri nas in sicer na vladarje na vlado, parlament, na vse ugledne politične osebnosti, na važne objekte, kolodvora, različne mostove itd. Ta načrt je imel izvesti izvrševalni odbor komunistične stranke v Beogradu, in sicer potem po sebnih terorističnih organizacij v raznih državah. Pava taka organizacija se je osnovala v Novem Sadu, o ostalih pa še ni ničesar znanega in skuša sedaj policija odkriti tudi druge organizacije.

— d Beograd, 7. jul. Preiskava radi atentata na regenta je končana. Jutri se bodo izročili spisi sodišču prve stopnje.

— d Beograd, 7. julija. Višji državni pravdnik dr. Alekander je odpotoval na Dunaj radi preiskave atentata na regenta.

— d Split, 8. julija. Včeraj je bilo nekaj tukajšnjih vodilnih komunistov poklicanih na policijo, nakar so bili po zaslišanju zopet izpuščeni.

KONFERENCA RADI PROMETA Z REKO.

— d Beograd, 7. julija. Dne 4. t. m. se je začela konferenca naših in italijanskih delegatov, na kateri se vodijo pogajanja za sporazum provizičnega značaja radi vzpostavitve prometa med našo državo in Reko. To vprašanje se bo z reškimi delegati pretresalo naknadno.

ANGLEŽI USTRELILI TRI POLJAKE.

— Opole, 8. julija. Angleži so po prekem sodu včeraj ustrelili tri poljske upornike, ker so streljali na angleške čete.

NOVI POLJSKI BANKOVCI.

— Dunaj, 8. julija. Gdanski listi javljajo, da namerava poljska vlada nadomestiti »poljsko marko« z novimi bankovci »poljskimi goldinarji«, ki so že dotisnani.

Kultura.

— Silarska šola »Probusa«. Za mesec juli poučuje še dalje voditelj šole, akad. slikar Franjo Sterle iz sledečih predmetov: portret po naravi, draperija, pokrajina in ornamentika. Vpisovanje je še danes v soboto in v ponedeljek ob 16. do 18. na tehn. sr. šoli priiljše desno.

— Georgina Sobjeska, bivša zagrebška heroina, se je v Berlinu nedavno s plinom sama usmrtila. Dobiti ni mogla več angažmana in se bode ter obupa je šla v smrt na pragu svojega 70. leta. Pokojnica je bila rodom Zagrebčanka iz bogate trgovske obitelji Kalserjeve. Že početkom 70 let je igrala v Zagrebu še v starem gledališču, leta 1876. je igrala tragično vlogo, za katero jo je Avg. Senoa izrečno pohvalil. V Zagrebu je bila 50 let, leta 1879. in kasneje zopet opetovano po nekaj sezon. Vmes je bila na Nemškem ter je v Zagrebu le gostovala v velikih klasičnih tragičnih, a tudi modernih vlogah. Leta 1893. je odšla iz Zagreba za vselej. Bila je umetnica visokega stila. Dostoj se v tujni usmrtila že tri velike hrvatske igralke: Bojičeva, Terpučeva in zdaj Sobjeska.

Sokolstvo.

— Ljubljanski Sokol izdaja železniške izkaznice za polovično vožnjo za glete v Bohinjsko Bistrico in Notranje Gorice v soboto od 6.—7. v odborovi sobi v Narodnem domu.

— Bohinjski Sokol opozarja brate in sestre, ki se nameravajo udeležiti dne 10.

NEUTRALNOST DARDANEL.

— Pariz, 8. julija. Francoska vlada je predlagala angleškemu kabinetu, naj se zavzame za nevtralnost Dardanel in prisili grško vlado, da z brodovjem čuva Ismid. V Atenah je ta zahteva vzbudila veliko prototest in ogorčenje. Anglija bi tudi posredovala, da turški naclovalisti ne bodo prestopili nevtralnosti cone, od katere so kemalistične čete le nekaj kilometrov oddaljene. »Daily Chronicle« je proti temu, da bi nastopale italijanske čete, kar bi pomenjalo vojno med antanto in Kemal pašo.

NA DUNAJU SE MNOŽI BANKE KOT GOBE.

— Dunaj, 8. julija. Pri avstrijskem finančnem ministrstvu je vloženih nad 300 prošenj za podelitev bančne koncesije. Prošenci se rekrutirajo iz vseh slojev meščanstva, zlasti mnogo je vojnihi dobičkarjev.

Julija prvega sokolskega dneva v Bohinju, da vzamemo zanesljivo s seboj legitimacijo JSS, da si kupijo pri izločitvenih blagajnah cele direktne vozne listke do Bistrice Boh. Jezero, le-ta hranijo in ne oddajo pri izhodu bohinske železniške postaje in da se tokom popoldneva zglasijo v železniški postaji poleg telovadilnice, kjer se jim izroče predpisane izkaznice glede udeležbe, na podlagi katerih jim potem ni treba kupovati novih vozovnic za povratno vožnjo.

— Sokolsko društvo v Šiški priredi v nedeljo, dne 17. julija 1921. veliko javno telovadbo ob pol 4. popoldne na vojaškem letališču v Šiški. Po telovadbi vrtna zabavica na Bellevueju. Zdravo! Odbor.

Društvene vesti.

— Pevsko društvo »Ljublj. Zvon«. Skupna pevska vaja v petek 8. t. m. ob pol 10. V nedeljo 10. t. m. zlet v Borovnjak, kjer sodelujemo s celokupnim sborom pevselici Borovniškega Sokola. Odhod v nedeljo ob 14.25 iz južnega kolodvora, tor se vrnemo z večernim vlakom ob 21. le Borovnice, eventualno ob 23. Vabimo vse prijatelje petja in sokolstva. Odbor.

— Žensko vzgojevalno in noobraževalno društvo »Mladika« ima svoj redni letonji občni zbor v ponedeljek, dne 11. julija 1921 ob treh popoldne v pisarniških prostorih Društva sv. Cirila in Metoda. Narodni dom, I. nadstropje z običajnim dnevnim redom. K mnogobrojni udeležbi vabi društvenice upravni odbor.

— Klub »Soča« priredi v nedeljo, dne 10. t. m. na Glincah pri Siamiču »primorsko šagro« s plesom, godbo, poidem, kolom

sreče, panoramo itd. Preskrbljeno za posebnosti primorske kuhinje. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva. Vstopnina na veselilni prostor za člane 2 dinarja, za nečlane 3 dinarje. Začetek točno ob 4. pop.

— **Prostovoljno gasilno društvo na Črnučah** priredi dne 10. julija veliko vrtno veselico na prostoru g. Ivana Rebolj (pri Gameljčanu). Vpored: Godba, ples, šaljiva pošta, srečolov in prosta zabava. Ker je čist dobitek namenjen za popravilo gasilnega orodja, se priporoča za obilno udeležbo odbor.

— **Članom društva vpojoencev južne železnice.** Prejeli smo in priobčujemo: Predsedstvo društva vpojoencev južne železnice opozarja svoje člane na to: S 1. julijem t. l. je prišel izhajati časopis „Upokojenec“. S tem časopisom nima društvo vpojoencev južne železnice nobenega stika. Če se kateremu izmed članov

omenjeni časopis dostavi, naj ga vrne takoj, da ne bo imel po nepotrebnem stroškov. Vpojoenci juž. železnice bodo znali že sami zastopati svoje pravice. Predsednik Fran Mazi.

Gospodarske vesti.

BORZE.

— **d Zagreb, 7. junija.** Devize: Dunaj 20.65—20.80, Berlin 203.50—204, Budimpešta 56—56.50, Italija 740—741, London 556.50, New York kabel 152.25—153, ček 149.25—150.50, Pariz 1217—1220, Praga 203—203.25, Švica 2550—2575. Valute: Dolarji 148.25—148.75, avstrijske krone 22.50 do 23.50, češkoslovaške krone 206—20, 20 kron v zlatu 507—515, francoski franki 1185—1200, napoleonidori 498—508, nemške marke 208—212, rom. lei 226—232, souvereign 505—530, italijanske lire 732—0.

— **d Curih, 7. julija.** Devize: Berlin 7.875, Holandija 194, Novi Jork 596, London 22.12, Pariz 47.30, Milan 28.75, Bruselj 45.90, Kodanji 99.75, Stockholm 130, Kristijanija 84, Madrid 75.75, Buenos Aires 175, Praga 7.80, Budimpešta 2.20, Zagreb 3.95, Bukarešta 8-80, Varšava 0.82, Dunaj 0.92, avstr. krone 0.81.

— **d Dunaj, 7. julija.** Devize: Amsterdam 24.350—24.450, Zagreb 485—489, Beograd 1938—1958, Berlin 985.50—991.50, Budimpešta 274—277, Bukarešta 1085 do 1095, London 2750—2770, Milan 3555 do 3575, New York 742—746, Pariz 5890 do 5930, Praga 981.50—987.50, Sofija 575 do 585, Varšava 40.50—42.50, Curih 12.495 do 12.545. Valute: Dolarji 736—746, bolg. lev 570—580, nemške marke 989—995, angleški funti 2735—2755, francoski franki 5870 do 5910, hol. goldinarji 24.250—24.350, italijanske lire 3540—3560, dinarji tisočaki 1928

do 1948, stotaki 1918—1938, poljske marke 42—44, rom. lei 1078.75—1088.75, švicarski franki 12.450—12.500, češkoslovaške krone 984—990, madžarske krone 274.50—277.50.

— **d Deficit v angleškem proračunu.** Vsled stavke premožkopnih davcev so se zmanjšali dohodki angleške države blagajne v prvem proračunskem četrtletju za 110 milijonov funtov in sicer so padli na 204.178.386 napram 315.987.452 funtov v minoletem letu. Dohodki iz telefona so padli od 1.900.000 na 900.000 funtov. Angleški primanjkljaj v prvem četrtletju znaša 67.251.905 funtov.

— **d Mednarodni sejm v Frankfurtu.** Naša trgovska agencija v Berlinu naznana trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo v Frankfurtu na Majni v času od 21. do 27. avgusta t. l. vršil mednarodni sejm vzorcev kmetijskih pridelkov.

— **d Premoženje Hugona Stinnesa.** Po podatkih »Metallarbeiterzeitung« znaša celokupna glavnica skupno s kontrolno glavnico Hugona Stinnesa 7 milijard 979 milijonov 601.429 mark.

— **d Ruski kožuhi za Nemčijo.** Ruska sovjetska vlada je dovolila izvoz kožuho v Nemčijo.

Poizvedbe.

— Naša sta se dva psa včeraj zjutraj ob 8. v hotelu Bellevue.

— Našo se je nekaj denarja. Vpraša se pri A. Pogačniku, Miklošičeva cesta 4.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:

Ivan Podržaj.

Razglas.

V zapušinski zadevi ranj. Karola Seunig, bivšega usnjarija v Ljubljani, se vrši prostovoljna prodaja raznovrstnega čevlarskega blaga še skozi kakih 5 dni in sicer v Prešernovi ulici št. 6—12 in se slav. občinstvo opozarja na to, da se bodo v soboto dne 9. t. m. večinoma prodajali posamezni pari dobrih čevljev in raznovrstno čevlarsko orodje, v ponedeljek dne 11. t. m. pa med drugim tudi dve blagajni.

Dr. Karl Schmidinger, notar.

Sveže telečje meso za pečenko

po 18 K za 1 kilogram

se prodaja vsak dan dopoldne na **Predovičevi in Smoljanovi stojnici** v Šolskem drevoredu. Popoldne pa v skladišču na **Mesarski c. št. 4** pri mestni klavnici.

Ad br. 53/1921.

4575

Stečaj.

Novosadska produktna berza u Novom Sadu raspisuje stečaj na dva mesta

berzanskih senzala (agenata)

prema odredbama št. 69-81. svojih statuta. Pobliza obaveštenja daje sekretariat te berze.

Molbe na ta mesta imajo se podneti upravi berze do 25. jula o. god.

Uprava Novosadske produkne berze.

Medić, Rakovec & Zankl

preje A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Brzljavi: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleškarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to sroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“. Lak za pode. „MERAKL“. linoleum lak za pode. „MERAKL“. Emajlni lak. „MERAKL“. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Sprejme se knjigovodkinja

v restavracijo Zidan most. Reflektantije naj se obrnejo pisмено na restavracijo.

Za prevode iz nemškega, francoskega, ev. angleškega se iščejo prevajalci tehničnih. Trajen posel. Ponudbe pod „Tehniške zadeve 4650“ na upr. Slov. Naroda.

Enonadstropna hiša

s sadnim in zelenjadnim vrtom, skoraj nova, pripravna tudi za obrt, se prodaja. Eno ali dve stanovanji za kupca na razpolago. Naslov pove **Anončni zavod Drago Beseljak & drug.** Ljubljana, Šodna ul. št. 5. 4695

Vizitke, kuverte in pisemski papir s firmo kakor vsakovrstne druge tiskovine izvirajo točno

NARODNA TISKARNA

Naročila sprejema tudi „Narodna knjigarna“.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Potrjim srcem javljam, da je naš srčno ljubljani brat, oziroma svak in stric, gospod

Joško Pogačnik

plačalni natakar in invalid

po dolgi, težki bolezni danes zjutraj ob 1. uri izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega se bo vršil v soboto, dne 9. julija ob 17. uri popoldne iz hiše žalosti, Kongresni trg št. 3, na pokopališču k Sv. Križu.

Predragemu rajniku ohranimo časten spomin!

V LJUBLJANI, dne 8. julija 1921.

Žalujejo ostali.

Zahvala.

Ob priliki prebriske izgube našega nepozabnega, preljubega

Franca Kunčič ml.

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem za izkazano nam sočustvovanje, darovano mu cvetje in vence ter spremstvo k večnemu počitku.

LESCE, dne 7. julija 1921.

Žalujejo ostali.

Dobrodošla gostilna ali manjša kavarna

na prometnem kraju se takoj vzame v najem. Ponudbe pod „V. R. 4655“ na upravo Slov. Naroda. 4655

Črpalke za vino in armature znano najbolje izvršitve družbe „PASTEURIT“

Glavno zastopstvo: **KAREL SARIA,** Maribor, Koroška c. 30.

Katalogi in ceniki na zahtevo. Telefon št. 229. Brzljavi: Pasteurit, Maribor.

Lastnina in tisk »Narodna tiskarna«

J. NOWOTNY, tvornica orožja v Pragi.

Podružnica za izdelovanje cenih lovskih pušk v Borovljah (Koroško).

Lastno strelišče v Hostivařu pri Pragi.

J. Nowotnega slovite lovske puške se dobivajo pri skoro vseh puškarijih in trgovinah z orožjem, kjer pa ne, se obrnite naravnost na centralo v PRAGI II., Národní tř. 38. Predno naročite orožje se prepričajte, da moji konkurenti niso niti cenejši niti sposobnejši!

Jzvežbanega vodjo pisarne in spretno tipkarico išče

odvetnik dr. Fero Müller, Maribor. Nastop po počitnicah. 4607

Odvetnik

dr. Juro Jan

preje v Trstu in na Koroškem, je preselil svojo pisarno

v Maribor

(nasproti sodišču). 465

STENICE

in njihova legla uničuje sigurno in brzo samo tinktura

„MORTIN“

popusna steklenica K 15.—

politna K 60.—

enolitna K 100.—

Predprodavalcem popust.

M. Juro, Potrjnska ul. 3 Zagreb 15. 3810

Za inseratni del odgovoren Valentin Kopitar.